

**МЕМОРАНДУМ
ПРО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ ТА СПІВРОБІТНИЦТВО
В РАМКАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ГРАНТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ФІНАНСУВАННЯ
АГЕНТСТВА США З МІЖНАРОДНОГО РОЗВИТКУ (USAID)
«ГРОМАДА – ВЛАДА: ДІАЛОГ, ДОВІРА, ДІЯ»**

ЩОДО

**СПІВПРАЦІ З РОЗШИРЕННЯ ТА ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДЯН І
ГРУП ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА З ОРГАНАМИ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ,
ПРОСУВАННЯ ПАРТИСИПАТИВНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ**

М. АРЦИЗ

« 15 » листопада 2023 РОКУ

Цей Меморандум про взаєморозуміння та співробітництво (далі – Меморандум) між:

Арцизькою міською радою в особі Арцизького міського голови Парпуланського Сергія Афанасійовича, та

Всеукраїнською благодійною організацією «Інститут місцевого розвитку», яка є виконавцем грантової діяльності «Громада – влада: діалог, довіра, дія» (надалі – Грантова діяльність), що фінансується проектом USAID «Демократичне врядування в Україні» (DG East), в особі виконавчого директора Тормосова Руслана Юрійовича,

надалі Сторони,

укладений для розширення та інституалізації взаємодії громадян і груп громадянського суспільства з органами місцевої влади Арцизької територіальної громади Одеської області, зміцнення взаємної довіри через впровадження для керівників та співробітників органів місцевого самоврядування і представників громадськості освітнього, інформаційного й інституційного забезпечення партисипативних процесів та здійснення експертної допомоги у розв'язанні місцевих проблем із застосуванням інструментів партисипації в рамках реалізації грантової діяльності.

Предметом цього Меморандуму є співпраця у таких стратегічних напрямках:

1. Модернізація партисипативних інструментів для посилення демократичних процесів на місцевому рівні.
2. Започаткування діалогу між владою та громадськістю для розробки політик та ефективного прийняття рішень на місцевому рівні.
3. Просування партисипативних інструментів у розробках політик та ефективному прийнятті рішень на місцевому рівні.

Співпраця у визначених вище напрямках сприятиме досягненню цілей низки цільових програм Арцизької територіальної громади Одеської області, у т. ч.:

- Стратегії розвитку Арцизької міської територіальної громади на 2022-2027 роки, а саме в частині «...створення умов легкого доступу до соціальних послуг».

- Цільової соціальної програми «Арцизька молодь» на 2022-2025 роки, а саме в частині «...створення можливостей для самореалізації та розвитку потенціалу молоді в Арцизькій громаді, її участі та інтеграції в суспільне життя».
- Програми підтримки та стимулювання об'єднань співвласників багатоквартирних будинків Арцизької міської територіальної громади на 2023-2025 роки, а саме в частині «...підтримки при створенні ОСББ».
- Комплексної програми «Безпечна Арцизщина» на 2023 рік, а саме в частині «...оздоровлення соціально-економічної та морально-психологічної ситуації».
- Комплексної програми розвитку житлово-комунального господарства Арцизької міської територіальної громади на 2022-2027 роки, а саме в частині «...забезпечення сталого розвитку комплексу житлово-комунального господарства громади, захист і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля».
- Програма розвитку культури, туризму та збереження історико-культурної спадщини Арцизької міської територіальної громади на 2022-2024 роки, а саме в частині «...підвищення ролі культури в побудові громадянського суспільства, зміцнення та примноження культурного потенціалу громади».

Стратегічні напрями співробітництва Сторін реалізуються через низку заходів

Сторони погодилися на співпрацю у таких заходах Грантової діяльності:

1. Провести дослідження потреб у партисипації для визначення рівня, особливостей та перешкод партисипаційних процесів у громаді, а також виявити не менше однієї суттєвої для громади проблеми, вирішенню якої може сприяти налагодження ефективної партисипації.
2. Впровадити професійну освітню програму з підвищення кваліфікації представників органів місцевого самоврядування – профільних спеціалістів у сфері комунікації із громадськістю.
3. Впровадити чотири короткострокові навчальні програми для представників організацій громадянського суспільства та активних громадян з питань партисипації, адвокації спільних інтересів перед органами влади та соціальних технологій успішної реалізації громадських ініціатив.
4. Провести 5 (п'ять) спільних конференцій із представниками організацій громадянського суспільства та активними громадянами, у т.ч. представниками вразливих груп, для налагодження діалогу у громаді між місцевою владою та громадськістю.
5. Підтримати реалізацію комплексної інформаційно-комунікаційної кампанії щодо підтримки розвитку партисипації у громаді, у т.ч. медіакампанію з актуалізації цінностей, що підвищують громадянську свідомість та мотивують до партисипаційного врядування у громаді та активної участі громадян у післявоєнному відновленні та розвитку територіальних громад.
6. Спільно підтримувати громадські ініціативи, які спрямовані на зміцнення та реалізацію партисипаційного потенціалу громад, розширення місцевих можливостей для участі громадськості, у т.ч. щодо створення за необхідності партисипаційних інституцій у громаді (дорадчих/робочих груп, комітетів, громадських панелей), діяльність яких сприятиме вирішенню актуальних для громад проблем/викликів; проведення партисипаційних заходів у цільових громадах для започаткування та розвитку процесів і інституцій громадської участі у ході вирішення місцевих проблем/викликів.

7. Здійснювати підтримку проведення конкурсу «Успішна участь громади», метою якого є сприяння розширенню та інституалізації взаємодії громадян і груп громадянського суспільства з органами місцевої влади та започаткування партисипативних процесів у розв'язанні конкретних проблем цільових територіальних громад.
8. Спільно виконати удосконалення контенту офіційного сайту територіальної громади <https://www.arciz-rada.gov.ua/> з питань партисипації.
9. Здійснювати іншу спільну діяльність на підтримку розвитку громадянської участі, надійного партнерства між органами місцевого самоврядування, неурядовими організаціями та громадянами.

У рамках співробітництва Виконавець грантової діяльності:

1. Призначить місцевого координатора грантової діяльності в територіальній громаді.
2. Здійснить дослідження для визначення рівня, особливостей та перешкод партисипаційних процесів у громаді шляхом проведення фокус-групових онлайн-інтерв'ю із представниками органів місцевого самоврядування, місцевими активістами, представниками організацій громадянського суспільства; здійснить контент-аналіз сайтів, сторінок у соціальних мережах територіальної громади; виконає аналіз стратегічних документів та місцевих цільових програм, релевантних цілям та завданням спільної діяльності за цим Меморандумом.
3. Протягом всієї Грантової діяльності здійснюватиме підготовку інформаційних та навчальних матеріалів з питань розвитку партисипації для розміщення на офіційному сайті <https://www.arciz-rada.gov.ua/> та інших інформаційних ресурсах громади.
4. Підготує професійну освітню кваліфікаційну сертифіковану програму «Основи успішного залучення громадянського суспільства до вирішення завдань місцевого розвитку», погодить її з відповідними структурами в територіальній громаді, впровадить освітню програму з підвищення кваліфікації представників органів місцевого самоврядування.
5. Розробить чотири короткострокові навчальні програми для представників організацій громадянського суспільства та активних громадян, у т.ч. «Основи участі громадянського суспільства (партисипації) у вирішенні питань місцевого значення»; «Основи формування інституційної спроможності організацій громадянського суспільства для успішної партисипації на місцевому рівні»; «Форми та інструменти адвокації спільних інтересів перед органами влади»; «Соціальні технології успішної реалізації громадських ініціатив». Впровадить ці навчальні програми для представників організацій громадянського суспільства та активістів громади, у т.ч. для представників маргіналізованих, уразливих або ізольованих груп населення.
6. Спільно з органами місцевого самоврядування громади організує та проведе 5 спільних навчально-комунікаційних заходів (конференцій) з широким залученням представників інших громад цільових областей для обміну досвідом та кращими практиками партисипації, отримання зворотного зв'язку від учасників освітнього компоненту.
7. Проведе у громаді окрему медіакампанію з актуалізації цінностей партисипації.
8. Здійснюватиме інформаційно-консультативну підтримку започаткування та розвитку процесів і інституцій громадської участі у громаді у ході вирішення місцевих проблем/викликів, у т.ч. організаційну та фінансову підтримку проведення формалізованих та неформалізованих партисипаційних заходів у громаді, створення партисипаційних інституцій у громаді, діяльність яких

- сприятиме вирішенню актуальних для громади проблем/викликів.
9. Проведе конкурс «Успішна участь громади», в якому можуть взяти участь неурядові організації, у т. ч. громадські об'єднання (громадські організації або громадські спілки), благодійні організації та інші організації з неприбутковим статусом. Його метою є сприяння розширенню та інституалізації взаємодії громадян і груп громадянського суспільства з органами місцевої влади та удосконалення партисипативних процесів у розв'язанні конкретних проблем територіальних громад.
  10. Здійснюватиме на запит громади організаційну, технічну, інформаційну та консультативну підтримку з розробки проєктів місцевих нормативних актів, формалізації партисипативних інституцій у громаді, створення некомерційної організації, чия діяльність сприятиме підвищенню рівня партисипації у громаді та захисту інтересів вразливих груп населення.
  11. Проведе підсумкову онлайн-конференцію, у ході якої презентує основні результати грантової діяльності, у т. ч. у розрізі окремих громад.

У рамках співробітництва Арцизька міська рада:

1. Призначить Координатора для організації та підтримки спільної діяльності для реалізації напрямів співробітництва.
2. Надасть необхідну підтримку у процесі проведення дослідження потреб у партисипації у громаді.
3. За необхідності забезпечить тимчасові приміщення для проведення спільних публічних та навчальних заходів.
4. Забезпечить доступність керівників апарату та профільних працівників для співпраці з персоналом Виконавця Грантової діяльності та його партнерських організацій.
5. Сприятиме наданню необхідних даних та інформації, яка стосується напрямів та заходів у рамках співробітництва, персоналу Виконавця Грантової діяльності та його консультантам.
6. Погодить розроблену Виконавцем Грантової діяльності професійну освітню кваліфікаційну сертифіковану програму «Основи успішного залучення громадянського суспільства до вирішення завдань місцевого розвитку», сприятиме участі у навчальній програмі з підвищення кваліфікації профільних спеціалістів органів місцевого самоврядування територіальної громади.
7. Сприятиме залученню представників організацій громадянського суспільства та активних громадян громади, представників маргіналізованих, уразливих або ізольованих груп населення, до участі у навчальних програмах з питань партисипації.
8. Візьме участь у спільних навчально-комунікаційних заходах (конференціях).
9. Підтримає реалізацію комплексної інформаційно-комунікаційної кампанії щодо підтримки розвитку партисипації у громаді, у т. ч. за наявних можливостей через безкоштовне розміщення соціальної реклами у громадських місцях.
10. Сприятиме реалізації громадських ініціатив, які спрямовані на зміцнення та реалізацію партисипативного потенціалу громад, розширення місцевих можливостей для участі громадськості, у т. ч. щодо створення за необхідності партисипативних інституцій у громаді (дорадчих/робочих груп, комітетів, громадських панелей), діяльність яких сприятиме вирішенню актуальних для громади проблем/викликів.
11. Сприятиме проведенню конкурсу «Успішна участь громади», метою якого є підтримка розширення та інституалізації взаємодії громадян і груп громадянського

суспільства з органами місцевої влади та започаткування партисипативних процесів у розв'язанні конкретних проблем цільових територіальних громад.

Очікувані результати від співробітництва в рамках Грантової діяльності для громади та її мешканців:

1. Підвищення кваліфікації та рівня компетентності профільних спеціалістів органів місцевого самоврядування та представників громадськості, що дозволить укріпити установки на партисипативне врядування, закласти основи для інституційного розвитку громадської партисипації.
2. Формування за результатами впровадження освітніх програм команди модераторів фокусних груп, що дозволить керівництву громади та місцевим неурядовим організаціям організовувати та проводити на регулярній основі фокусні групи, у т. ч. із представниками вразливих груп, щоб знати про їхні інтереси, пріоритети, потреби та отримати розуміння, чому саме склалися такі думки, таким чином тримаючи руку «на пульсі» громади.
3. Оновлення та актуалізація інформації з питань партисипації на сайті Арцизької територіальної громади Одеської області <https://www.arciz-rada.gov.ua/> та інших інформаційних ресурсах громади дозволить підвищити ефективність та активність громадської участі у вирішенні місцевих проблем/викликів.
4. Підвищення громадянської свідомості та активності мешканців територіальної громади, мотивації до спільних дій, у т. ч. у післявоєнному відновленні та розвитку територіальної громади, вирішенні соціально та екологічно важливих місцевих питань, актуалізація основних цінностей взаємної допомоги, єднання, добросусідства, оптимізму та впевненості у майбутньому.
5. Залучення внутрішньо переміщених осіб, а також інших недостатньо представлених груп населення (жінок, молоді, осіб з інвалідністю, військових, які тимчасово непридатні до служби) до діалогу із владою, захисту інтересів та вироблення рішень, які сприятимуть вирішенню суттєвих для цих категорій населення проблем.
6. Отримання громадою досвіду та прикладів розв'язання конкретних проблем методами та інструментами партисипації.

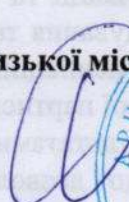
Інші домовленості:

1. Цей Меморандум не встановлює жодних договірних зобов'язань та стосується лише співробітництва між Сторонами для зміцнення взаємної довіри через впровадження для керівників та співробітників органів місцевого самоврядування і представників громадськості освітнього, інформаційного й інституційного забезпечення партисипативних процесів та здійснення експертної допомоги у розв'язанні місцевих проблем із застосуванням інструментів партисипації в рамках реалізації грантової діяльності «Громада – влада: діалог, довіра, дія». Жодна Сторона не матиме повноважень зв'язувати іншу сторону зобов'язаннями у будь-який спосіб.
2. Меморандум набирає чинності з моменту підписання усіма сторонами і застосовується до відносин, які виникли між Сторонами щодо реалізації Проєкту з 1 жовтня 2023 року. Він залишається в силі до 20.09.2024 року. Будь-яка Сторона може розірвати цей Меморандум, надавши попередження про це за 30 (тридцять) днів іншій Стороні.
3. Усі суперечки між Сторонами стосовно виконання умов Меморандуму вирішуються шляхом переговорів.

4. Цей Меморандум укладено українською мовою у двох примірниках, по одному для кожної Сторони.
5. Цей Меморандум, залежно від змісту співробітництва Сторін, може бути доповнено або змінено шляхом підписання відповідних документів.
6. Зміни та доповнення до Меморандуму набувають чинності після їхнього підписання повноважними представниками Сторін.

Від виконавця Грантової діяльності Від Арцизької міської ради
«Громада – влада: діалог, довіра, дія»

Тормосов Руслан Юрійович
керівник Проекту,
виконавчий директор
ВБО «Інститут місцевого розвитку»

Парпуланський Сергій Афанасійович
міський голова м. Арциз